

Rasizam i rasna diskriminacija su društvena realnost koja zadire u sve pore života.

- Rasistički govor, postupci i ponašanja ne ispoljavaju se samo neposredno. Postoji i svakodnevni rasizam, suptilni oblici rasne diskriminacije, poput predmeta ignorisanja, ismevanja ili drugačijeg načina ophođenja“.
- Diskriminacija se može odnositi na:
  - Zaposlenje, otpuštanje;
  - Pristup privatnim dobrima i uslugama (stan, kredit, zabava);
  - Pristup javnim uslugama (obrazovanje i vaspitanje).

Važno je znati i ostvariti svoja prava.

Važno je i svedočiti o situaciji rasističkog ili diskriminatornog karaktera, kada se suočimo s njom.

Za sve sastanke možete se obratiti:

Službi za multikulturalnu koheziju COSM:

Place de la Gare 6
2300 La Chaux-de-Fonds
Tel. +41 (0)32 889 74 42
Faks +41 (0)32 722 04 04
Email : cosm@ne.ch

DEŽURNE SLUŽBE COSM:

La Chaux-de-Fonds

Place de la Gare 6
2300 La Chaux-de-Fonds
Od ponedeljka do četvrtka: 13h30-17h

Neuchâtel

Rue de Tivoli 22
2000 Neuchâtel
Od ponedeljka do četvrtka: 13h30-17h

Fleurier

Rue du Temple 8
2114 Fleurier
Četvrtak : 13h30-17h

 ne.ch

Za dodatne informacije:

Služba za multikulturalnu koheziju

www.ne.ch/cosm

Savezna komisija protiv rasizma CFR

Inselgasse 1
CH-3003 Berne
Tel. +41 58 464 12 93
ekr-cfr@gs-edi.admin.ch
www.ekr.admin.ch

Služba za borbu protiv rasizma (SLR)

Generalni sekretarijat Saveznog ministarstva unutrašnjih poslova

Inselgasse 1
CH-3003 Berne
Tel. +41 58 464 10 33
ara@gs-edi.admin.ch
www.slr.admin.ch

www.ne.ch/cosm

© Sarah Zafferi

 ne.ch

UPOZNAVANJE SA
PRAVIMA

DISKRIMINACIJA

ŠTA ČINITI U SITUACIJI SA PREMISAMA RASIZMA ILI RASNE DISKRIMINACIJE ?

Žrtva ste ili svedok rasističkog govora ili ponašanja?

Smatrate da Vas zbog porekla, verske pripadnosti ili boje kože diskriminiše lice, udruženje, preduzeće ili javna služba?

Možete se obratiti Službi za multikulturalnu koheziju (COSM) radi informisanja, savetovanja i dobijanja smernica.

Saradnici Službe COSM dostupni su da :

- vas saslušaju
- utvrde situaciju diskriminatornog karaktera
- daju informacije i savete u vezi sa pokretanjem tužbe
- pruže administrativnu pomoć
- predlože medijaciju

Konsultacije su obezbeđene svim žrtvama ili svedocima rasizma i/ili diskriminacije i to nezavisno od boravišnog statusa. Konsultacije su besplatne i poverljive, uz prisustvo prevodioca, ako je potrebno.

ZADACI SLUŽBE COSM

Služba COSM je zadužena za koordinaciju politike međukulturalne integracije kantona Nešatel.

Njeni zadaci i usluge utvrđene su zakonom o integraciji i multikulturalnoj koheziji (Zbornik zakona Nešatela 132.04).

Cilj tog zakona je pospešivanje **društvene kohezije, podjednako dostojanstvo i dobrobit svih** koji žive u kantonu Nešatel, pre svega kroz skladne odnose i uzajamno razumevanje između švajcarskog i stranih naroda ili lica migrantskog porekla.

Njime se podstiče traženje i primena rešenja za međukulturalnu integraciju, puno učestvovanje u društvu lica migrantskog porekla i, uopšteno, **promovišu se jednaka prava i obaveze kao i nediskriminacija** za sve u okviru Ustava i zakona". (Čl. 1).

Država Nešatel želi da služi za primer po pitanju upravljanja raznovrsnošću. Uvela je, 2018. godine, Mapu puta za egalitarnu upravu otvorenu za različitosti i nastavila da podržava akcije podizanja svesti građana i informisanja (Nedelja akcije protiv rasizma u Nešatel, udruženje Neuchàtoi, Dan izbeglica).

Za više informacija:

ŠTA KAŽE ZAKON?

U Švajcarskoj su rasizam i rasna diskriminacija zabranjene zakonom.

Rasistički postupci i govor kao i rasna diskriminacija predstavljaju krivična dela kažnjiva prema uslovima utvrđenim krivičnom normom protiv diskriminacije i izazivanja rasne mržnje.

Tako, na osnovu čl. 261bis Krivičnog zakonika (KZ) i 171c Vojnog krivičnog zakonika (VKZ), **kažnjavaju se postupci koji se sastoje u tome da se javno poretne**, eksplicitno ili implicitno, **pravo na jednakost** određenih ljudi zbog boje njihove kože, etničkog porekla, njihove religije ili seksualne orijentacije, kao i odbijanje pružanja usluga ili dobara za javnu upotrebu iz rasističkih razloga.

VAŽNOST PRIJAVE I SVEDOČENJA U BORBI PROTIV RASISTIČKOG DELOVANJA I DISKRIMINACIJE

Evidentiranje slučajeva rasizma i rasne diskriminacije doprinosi nacionalnom monitoringu borbe protiv rasizma. Važno je svedočiti i/ili prijaviti nastale slučajeve.

Služba COSM je član mreže konsultativnih centara za žrtve rasizma u Švajcarskoj. Humanrights.ch* je telo koje koordinira tom mrežom i evidentira jednom godišnje sve rasističke incidente i diskriminaciju koji se prijave u okviru konsultativnih centara.

Svake godine Humanrights.ch i Savezna komisija protiv rasizma (CFM) zajedno objavljuju analitički izveštaj.

* Krivična norma protiv rasne diskriminacije stupila je na snagu 1.r januara 1995. godine. Od 1. jula 2020. godine proširena je na sve vrste diskriminacije zasnovane na seksualnoj orijentaciji.

Sadržina krivične norme: <https://www.humanrights.ch/fr>